

Mænd, der vil deltage i det offentlige Liv, en mere tilfredsstillende Kundskab end den, der kan gives i Løbet af nogle faa Maaneder. Jeg tror, det er en Tanke, som vi her i Rigsdagen bør holde os for Øje, og naar jeg i Dag har talt her, er det særligt for at henlede Opmærksomheden derpaa. I øvrigt ønsker jeg, at Lovforslaget maa blive behandlet saa velvilligt som muligt.

Povlsen: Det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) begyndte sin Tale med at sige, at det foreliggende Lovforslag nærmest maatte betragtes som en Opmærksomhed overfor Foreningen for Højskoler og Landbrugsskoler. Jeg kan oplyse det ærede Medlem om, at han tager fejl, naar han gaar ud fra, at denne Forening staar bag ved den Skrivelse, der ledsager Lovforslaget. Denne Skrivelse staar udelukkende for Bestyrelsens Regning; den har ikke, før den blev indsendt, været forelagt for en Generalforsamling. Det skete først en af de sidste Dage i det gamle Aar, og den fandt der ingen blid Modtagelse. Jeg synes dog, at dette bør siges, naar man mener, at Lovforslaget er fremkommet som en Opmærksomhed overfor Foreningen for Folkehøjskoler og Landbrugsskoler. Fra den Side betragter man det som en meget tvivlsom Opmærksomhed.

For øvrigt er jo Højskolernes Gerning under Forhandlingen her blevet mødt med den allerstørste Anerkendelse. Jeg haaber, at vore Højskoler kan taale den Ros, de er Genstand for. Ogsaa jeg mener, at de danske Folkehøjskoler og Landbrugsskoler har gjort og gør et overordentlig dygtigt Arbejde i Folkeoplysningen og Folkeopdragelsens Tjeneste. Derfor hilser jeg ogsaa med Glæde, at der foreslaas at yde 50,000 Kr. mere til de uformuende Elever. Jeg kunde udmærket godt gaa med til, som det er antydnet fra forskellige Sider, at sætte dette Tilskud lidt op endnu. Jeg er ogsaa meget tilfreds med, at der sættes en Maksimumsgrænse for Tilskuddet til den enkelte Skole, og at den sættes til 2,500 Kr. Der kunde maaske ogsaa være Grund til at tage under Overvejelse at sætte en Maksimumsgrænse for Elevantallet, saaledes at de Højskoler, der havde ud over dette Maksimumstal, maatte give Afkald paa en Del af deres direkte Statstilskud. Det at drive en Højskole med over 100 Elever, maaske over 150 Elever, er ikke nogen daarlig Forretning. Det er i Virkeligheden en Forretning, der ikke

trænger til Statsstøtte. Det er ogsaa et Spørgsmaal, om det Arbejde, der gøres paa saa store Skoler, er saa værdifuldt som det, der gøres paa de mindre Skoler. Jeg er ganske vist klar over, at man lige saa godt kan høre gode Foredrag og lade sig varme af gode Foredrag paa store Skoler, maaske endog lidt bedre, da der der er mere Sving og Fart over det hele, men jeg er ogsaa ganske vis paa, at naar det gælder det rent elementære, har de mindre Skoler ubetinget et Forspring for de større. Tanken om en Maksimumsgrænse for Elevantallet er det derfor værd at tage under Overvejelse.

Den højtærede Minister mener, at det, der indvindes ved at sætte Maksimumstilskuddet til en Skole til 2,500 Kr., kan anvendes til Hjælp for de middelstore og de mindre Skoler. Det er selvfølgelig ogsaa rigtigt. I det Andragende, som Bestyrelsen for Foreningen for Højskoler og Landbrugsskoler har indsendt, gøres det gældende, at det maa betragtes som givet, at dette forøgede Tilskud til de mindre Skoler kommer disse Skolers Lærerlønningsskonto til gode. Jeg vil i denne Forbindelse gøre opmærksom paa, at der ved adskillige af de mindre Folkehøjskoler gøres et Arbejde ganske gratis, f. Eks. af Stedets Præst eller Stedets Lærer, og jeg vilde dog finde, at det var urigtigt, om den Omstændighed, at der gøres et saadant Arbejde gratis, skulde komme til at skade Højskolerne med Hensyn til at faa Del i det øgede Tilskud.

Jeg er ganske enig med den højtærede Minister i, at der bør foretages en Ændring i Reglerne for Godkendelsen af Højskoler, idet den nu væsentlig er knyttet til Skolebygningen, medens Forstanderens Person træder i anden Række. Men jeg kan ogsaa indse, at det, der her foreslaas, kan have uheldige Følger. Det trænger i alt Fald til nærmere at klarlægges. — Sæt at en Egn's Befolkning ved økonomiske Ofre har rejst en Folkehøjskole og har faaet en Forstander anerkendt efter de 2 Aar, der kræves, og denne Forstander kommer i Strid med Bestyrelsen for Aktieselskabet, eller hvem det nu er, der ejer Skolen, og rejser bort derfra. Kan da den Højskole, der staar tilbage uden Forstander, ved en simpel Anerkendelse fra Ministeriet fortsætte sin Virksomhed, og kan den Forstander, som rejser bort og maaske faar en anden Højskole et andet Sted, ogsaa ved en simpel Anerkendelse fra Ministeriet fortsætte sin Virksomhed? Dette vilde i Virkeligheden sige, at Højskolerne